

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 en Tekst 2

1 maximumscore 2

- Nee, Athene (steunt de Grieken en) helpt (in tekst 1) Diomedes / een Griek (met het succesvol richten van zijn speer) 1
 - Apollo (steunt de Trojanen en) zorgt er (in tekst 2) voor dat Patroclus / een Griek verslagen kan worden (door diens harnas los te maken) / maakt het harnas van Patroclus los / helpt Euphorbus/Hector / een Trojaan (in de strijd tegen Patroclus) 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer in een overigens juist antwoord de ontkenning impliciet gelaten is.

2 maximumscore 1

φῶτας (ἑξήκοσι) (regel 810)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 2

3 maximumscore 1

ταφών (regel 806)

4 maximumscore 1

Door deze beschrijving wordt de suggestie gewekt dat Patroclus alleen verzwakt/uitgeschakeld kon worden door een voortreffelijke tegenstander (en dat levert hem prestige op dat na zijn dood voortleeft / roem op).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

5 maximumscore 1

Ἔκτωρ (regel 818)

6 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Euphorbus/hij doodde Patroclus niet in één keer.
- Euphorbus/hij viel Patroclus in de rug aan.
- Euphorbus/hij trok zich na zijn aanval (meteen) terug / bleef niet staan om met Patroclus te vechten / wachtte (een tegenaanval van) Patroclus niet af.
- Euphorbus/hij viel Patroclus aan terwijl die onbeschermd was.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

per juist antwoord

1

7 maximumscore 2

- (Het praesens) ἀναχαζόμενον beschrijft een niet-afgesloten handeling / een handeling die gelijktijdig is aan het hoofdwerkwoord / aan het gezien worden (door Hector): Patroclus/hij is bezig zich terug te trekken. / beschrijft een poging: Patroclus/hij probeert zich terug te trekken
- (Het perfectum) βεβλημένον beschrijft een toestand (in het heden als resultaat van een handeling): Patroclus/hij is getroffen/verwond / is niet (goed) in staat te vechten

1

1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij beide delen van het antwoord het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het deelantwoord juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2**a**

- metonymia

1

b

- βέλος (regel 812)

1

Opmerking

Bij a niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'materiaal in plaats van voorwerp'.

Afbeelding 1 en Tekst 2

9 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Op afbeelding 1 wordt te paard gevochten; in tekst 2 vanuit een strijdwagen / te voet.
- Op afbeelding 1 treft Hector Patroclus met / wordt gevochten met een zwaard; in tekst 2 met een lans.
- Op afbeelding 1 wordt Patroclus doormidden gehakt; in tekst 2 wordt hij doorstoken/gestoken.
- Op afbeelding 1 komt Patroclus Hector tegemoet; in tekst 2 is hij bezig / probeert hij zich terug te trekken in de linies.
- Op afbeelding 1 heeft Patroclus een harnas aan; in tekst 2 is hij naakt / heeft hij geen borstpantser meer.
- Op afbeelding 1 heeft Patroclus een wapen/zwaard in zijn hand; in tekst 2 heeft hij geen wapens meer.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

per juist antwoord

1

Opmerkingen

- *Bij elk deelantwoord alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het deelantwoord juist zijn.*
- *Geen scorepunt toekennen voor een deelantwoord waarin een verschil genoemd wordt met een gegeven dat niet in tekst 2 staat (bijvoorbeeld de vorm van homerische/Myceense harnassen).*

Tekst 3 en Tekst 1

10 maximumscore 1

(regel) 296

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 3

11 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat de mededeling dat de toevoeging spottend is of complimenteus, een interpretatie/vertaling van Θέτιδος πάϊς (ἠῦκόμοιο) en een uitleg waarom (de interpretatie van) de toevoeging spottend of complimenteus is. Deze uitleg mag ook impliciet uit de interpretatie/vertaling blijken.

Voorbeelden van een goed antwoord zijn:

- Hector spot met Achilles door hem een kind/zoon van zijn moeder te noemen in plaats van (zoals gebruikelijk) een kind/zoon van zijn vader. / door hem een moederskindje te noemen. / door te zeggen dat zijn moeder mooie lokken heeft, waarmee hij bedoelt dat Achilles ook alleen maar een knappe jongen is en geen goede strijder (en door met Achilles te spotten sterkt Hector zijn eigen zelfvertrouwen).
- Hector spot met het feit dat Achilles een halfgod / de zoon van een godin is, want hij zegt (desondanks) dat hij Achilles (wellicht) zal doden (en niet andersom).
- Hector geeft Achilles het compliment dat hij een halfgod / de zoon van een godin is om zijn eigen (eventuele) overwinning des te groter voor te stellen. / om zijn eigen prestige te verhogen (aangezien hij tegen Achilles durft te strijden).

12 maximumscore 1

de dood van Achilles; de dood van Hector
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
- *Niet fout rekenen wanneer de twee onderdelen van het antwoord in de andere volgorde genoteerd zijn.*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 2**a**

- In Homerus' versie trekt Hector in twijfel of Achilles hem zal doden / stelt Hector dat het waarschijnlijker is dat hij Achilles zal doden; in de navertelling voorspelt Hector / beweert Hector (stellig) dat (niet Achilles hem, maar) hij Achilles zal doden.

Of woorden van overeenkomstige strekking

1

b

- Ἄϊδόςδε (regel 856)

1

*Opmerking**Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.***14 maximumscore 2****a**

- |---|---|---|---

1

b

- Als het woord δὲ gevolgd wordt door σὺν / een sigma (als enige medeklinker), blijft (de klinker van) δὲ kort (en op deze plaats is een lange lettergreep nodig). / Doordat het woord δὲ gevolgd wordt door ξὺν / een xi, wordt de (van nature korte) klinker van δὲ verlengd / is (het van nature korte) δὲ voor het metrum lang (en σὺν / een sigma heeft niet dat effect).

Of woorden van overeenkomstige strekking

1

15 maximumscore 1

(Vanwege) een conflict met Agamemnon om een slavin (die hij aan hem moest afstaan, wilde hij/Achilles niet meer meevechten.) / Agamemnon had hem/Achilles een slavin / zijn eergeschenk afgenomen.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 4

16 maximumscore 1

Ἕκτορα/Hector en Ἀχιλλεύς/Achilles staan in deze regel (ver) uit elkaar; zo zijn ze ook in de werkelijkheid van elkaar verwijderd. / In deze regel wordt eerst Hector genoemd en (een eind) daarna Achilles; zo komt Achilles in de werkelijkheid ook (een eind) achter Hector aan. Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

17 maximumscore 1

τὸν staat (in regel 191) vooraan (en daarmee wordt de achtervolger/hond bedoeld). / Het hertenkalfje/onderwerp / de achtervolgde is (in regel 191) niet genoemd (en de achtervolger wel). / In regel 191 wordt alleen de achtervolger genoemd (en de achtervolgde niet). Of woorden van overeenkomstige strekking.

18 maximumscore 3

a

- zich niet te kunnen verstoppen (voor de achtervolger) / niet te kunnen ontsnappen (aan de achtervolger) / dat de achtervolger de achtervolgde goed in het oog heeft

Of woorden van overeenkomstige strekking

1

b

- νεβρὸν (ἐλάφοιο) (regel 189)

1

c

- Voorbeelden van een goed antwoord zijn:
 - (Het epitheton ornans is) ποδώκεα (regel 193); dit (betekent snel en) is relevant voor het succes van de achtervolging (door Achilles) / is relevant in de vergelijking (van Achilles) met een (jacht)hond / is relevant om aan te geven hoe snel ook Hector rent.
 - (Het epitheton ornans is) ποδώκεα (regel 193); dit (betekent snel en) is niet relevant, omdat Achilles Hector niet inhaalt / Achilles Hector pas inhaalt als Hector stilstaat.

1

Opmerkingen

- Bij **a** niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'het (voortdurend) blijven achtervolgen / het voortdurend achtervolgd worden'.
- Bij **a** geen scorepunt toekennen wanneer alleen geantwoord is 'het achtervolgen / het achtervolgd worden'.
- Bij **c** het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
19	C	
20	maximumscore 3	
	a	
	• φεύγοντα (regel 199)	1
	b	
	• οὐθ' ὁ διώκειν (regel 200)	1
	• Dit staat ook al in regel 199 / In de vorige regel staat al 'de een kan niet inhalen' (en οὐθ' ὁ διώκειν voegt dus niets aan de betekenis toe). Of woorden van overeenkomstige strekking	1
	<i>Opmerking</i> Bij b niet fout rekenen wanneer in plaats van 'οὐθ' ὁ διώκειν' is geciteerd 'ὁ διώκειν'.	
21	maximumscore 1	
	(de aanwezige strijders van) het leger(onderdeel) van Achilles / de (bij Achilles aanwezige) Grieken Of woorden van overeenkomstige strekking.	
22	maximumscore 3	
	• Het verslaan van Hector levert veel roem op. / We gaan dit samen doen. / De overwinning is zeker	1
	• Hector kan niet meer ontsnappen. / Apollo's steun aan Hector kan niet meer baten. / Zeus is onverbiddelijk: Hector moet sneuvelen	1
	• Athene/ik zal Hector ertoe brengen de strijd aan te gaan. / Athene/ik zal Achilles/je helpen	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i> Niet fout rekenen wanneer de delen van het antwoord in een andere volgorde zijn genoteerd.	
23	maximumscore 1	
	Athene vermomt zich als Deïphobus / een broer/medestrijder van Hector / een Trojaan. Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Afbeelding 2 en Tekst 4

24 maximumscore 2

a

- In de weegschaal (in scène 1) ligt het lot van beide strijders (in scène 2 en wiens lot het zwaarst is, sneuvelt). / Het poppetje rechts in de weegschaal (in scène 1) is het zwaarst en de rechts (in scène 2) afgebeelde strijder wordt (dus) gedood / is verwond.
Of woorden van overeenkomstige strekking

1

b

- κῆρε (regel 210)

1

Opmerkingen

- Bij a niet fout rekenen wanneer in een overigens juist antwoord de strijders op de afbeelding Hector en Achilles genoemd zijn.*
- Bij a niet fout rekenen wanneer in een overigens juist antwoord de zittende persoon op de bovenste rij Zeus genoemd is (in plaats van Hermes).*

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 25 (regel 408)

25 maximumscore 2

“Καὶ λίην σ’ ἔτι νῦν γε σώσομεν, ὄβριμ’ Ἀχιλλεῦ·

(En) zeer zeker zullen we je nu nog (wel) in veiligheid brengen / redden, machtige Achilles

Niet fout rekenen: σώσομεν vertaald met onvoltooid tegenwoordige tijd

σ’ niet vertaald als lijdend voorwerp

0

σώσομεν vertaald met (on)voltooid verleden tijd / voltooid tegenwoordige

tijd

0

ὄβριμ’ Ἀχιλλεῦ niet vertaald als vocativus

0

Kolon 26 (regel 409)

26 maximumscore 2

ἀλλά τοι ἐγγύθεν ἦμαρ ὀλέθριον·

maar de ongelukkige dag / de dag van het verderf is nabij, zeg ik je / is voor jou nabij / maar de dag van je verderf is nabij

ἀλλά vertaald als vorm van ἄλλος

0

ὀλέθριον niet verbonden met ἦμαρ

0

Vraag	Antwoord	Scores
27	<p>Kolon 27 (regel 409-410)</p> <p>maximumscore 1</p> <p>οὐδέ τοι ἡμεῖς αἴτιοι, en/maar niet wij zijn (daaraan) schuldig / (daarvan) de oorzaak, zeg ik je / en/maar niet wij zijn voor jou (daaraan) schuldig / (daarvan) de oorzaak</p> <p>Niet fout rekenen: οὐδέ (en) ook niet οὐδέ niets / zelfs niet</p>	0
28	<p>Kolon 28 (regel 410)</p> <p>maximumscore 2</p> <p>ἀλλὰ θεός τε μέγας καὶ Μοῖρα κραταιή. maar de/een grote/machtige god en de krachtige Moira</p> <p>Niet fout rekenen: maar er is een grote god en de krachtige Moira Niet fout rekenen wanneer in plaats van 'Moira' is genoteerd '(de/een) godin van het noodlot' maar de god is groot en (de godin van) het noodlot / Moira (is) krachtig</p> <p>ἀλλά vertaald als vorm van ἄλλος 0 μέγας niet verbonden met θεός 0 κραταιή niet verbonden met Μοῖρα 0</p>	1 0 0 0
29	<p>Kolon 29 (regel 411)</p> <p>maximumscore 1</p> <p>Οὐδὲ γὰρ ἡμετέρη βραδυτῆτί τε νωχελίῃ τε Want (ook) niet door onze traagheid en luiheid</p> <p>Οὐδὲ zelfs niet</p>	0
30	<p>Kolon 30 (regel 412)</p> <p>maximumscore 2</p> <p>Τρῶες ἀπ' ὤμου Πάτροκλου τεύχε' ἔλοντο· hebben (de) Trojanen de/je wapenrusting/wapens van de schouders van Patroclus (af)genomen</p> <p>Niet fout rekenen: hebben de Trojanen de wapenrusting/wapens van Patroclus van zijn schouders (af)genomen</p> <p>ἀπό elke andere betekenis dan 'van(af)' of een synoniem daarvan 0 ὤμου niet vertaald als vorm van ὤμος 0 τεύχεα wapenrustingen 1 τεύχεα elke andere betekenis dan 'wapenrusting(en)/wapens' of een synoniem daarvan 0 αἰρέω verkrijgen / zich meester maken van 1 αἰρέομαι de voorkeur geven aan / kiezen 0</p>	0 0 1 0 1 0

Vraag	Antwoord	Scores
31	<p>Kolon 31 (regel 413) maximumscore 1 ἀλλὰ θεῶν ὄριστος, maar de beste van de goden</p>	
	<p>Niet fout rekenen: θεῶν ὄριστος de beste god ἀλλὰ vertaald als vorm van ἄλλος Wanneer al eerder in deze vertaling, hier nogmaals aanrekenen, maar in totaal hiervoor niet meer dan 4 scorepunten in mindering brengen.</p>	0
32	<p>Kolon 32 (regel 413) maximumscore 2 ὄν ἠΰκομος τέκε Λητώ, die Leto met (het/haar) mooi(e) haar / de schoongelokte Leto voortgebracht/gebaard heeft</p>	
	<p>Niet fout rekenen: die gebaard is door Leto met (het/haar) mooi(e) haar / door de schoongelokte Leto ὄν expliciet verbonden met een ander antecedent dan ὄριστος (kolon 31)</p>	0
33	<p>Kolon 33 (regel 414) maximumscore 1 ἔκταν' ἐνὶ προμάχοισι heeft hem gedood bij/onder / te midden van de voorvechters</p>	
	<p>ἐνὶ gedurende/met/door</p>	0
34	<p>Kolon 34 (regel 414) maximumscore 1 καὶ Ἑκτορι κῦδος ἔδωκε. en heeft roem gegeven aan Hector</p>	
35	<p>Kolon 35 (regel 415) maximumscore 2 Νῶϊ δὲ καὶ κεν ἅμα πνοιῆ Ζεφύροιο θεόιμεν, (Maar/En) wij zouden zelfs even snel als de wind (van) Zephyrus / als het blazen / het waaien van Zephyrus kunnen rennen</p>	
	<p>Niet fout rekenen: καί ook Niet fout rekenen: κεν θεόιμεν wij kunnen/zouden rennen Niet fout rekenen: πνοιῆ Ζεφύροιο de adem van Zephyrus Niet fout rekenen wanneer in plaats van 'Zephyrus' is genoteerd '(god van) de westenwind'. κεν θεόιμεν wij rennen</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
36	<p>Kolon 36 (regel 416) maximumscore 2 ἦν περ ἑλαφροτάτην φάσ' ἔμμεναι· waarvan men (toch/juist) zegt / ze (toch/juist) zeggen dat die/dat de snelste / het snelst(e) / zeer snel is</p>	
	φάσ' hij zegt	0
	ἔμμεναι niet vertaald als vorm van εἰμί	0
37	<p>Kolon 37 (regel 416-417) maximumscore 2 ἀλλὰ σοὶ αὐτῷ μόρσιμόν ἐστι maar voor jouzelf is (het) door het lot bepaald</p>	
	ἀλλά vertaald als vorm van ἄλλος	0
	Wanneer al eerder in deze vertaling, hier nogmaals aanrekenen, maar in totaal hiervoor niet meer dan 4 scorepunten in mindering brengen.	
	σοὶ αὐτῷ voor jou	1
	σοὶ αὐτῷ door jouzelf	0
38	<p>Kolon 38 (regel 417) maximumscore 2 θεῶ τε καὶ ἀνέρι ἴφι δαμῆναι.” door een god en (door) een man met geweld gedood/bedwongen te worden / dat je door een god en (door) een man met geweld gedood/bedwongen wordt</p>	
	θεῶ τε καὶ ἀνέρι ἴφι met/door geweld van een god en (van) een man	1
39	<p>Kolon 39 (regel 418) maximumscore 2 Ἦς ἄρα φωνήσαντος Ἐρινύες ἔσχεθον αὐδῆν. Nadat Xanthus/hij (dan) zo gesproken had, hielden de Erinyen de/zijn stem tegen / De Erinyen hielden de stem van Xanthus tegen, die / nadat hij (dan) zo gesproken had</p>	
	Ἦς elke andere betekenis dan 'zo' of een synoniem daarvan	0
	Ξάνθου (de) blonde/Blonde	1
	ἔσχεθον niet vertaald als vorm van ἔχω	0

Vraag	Antwoord	Scores
40	<p>Kolon 40 (regel 419) maximumscore 2 Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· (En/Maar) tot hem sprak de snelvoetige Achilles (nadat hij) zeer wrevelig/verontwaardigd (geworden was)</p>	
	<p>μέγ' ὀχθήσας niet verbonden met Ἀχιλλεύς πόδας ὠκὺς niet verbonden met Ἀχιλλεύς</p>	<p>0 0</p>
41	<p>Kolon 41 (regel 420) maximumscore 2 “Ξάνθε, τί μοι θάνατον μαντεύει; Xanthus, waarom/wat voorspel je mij de dood / voorspel je mijn dood</p>	
	<p>Niet fout rekenen: μαντεύει je voorspelde Ξάνθε (de) blonde/Blonde</p>	<p>1</p>
	<p>Wanneer ook in kolon 39, hier niet nogmaals aanrekenen. Ξάνθε niet vertaald als vocativus</p>	<p>0</p>
	<p>μαντεύομαι vermoeden</p>	<p>1</p>
	<p>μαντεύομαι antwoorden / een orakel raadplegen</p>	<p>0</p>
42	<p>Kolon 42 (regel 420) maximumscore 1 Οὐδέ τί σε χρή. Het is helemaal niet nodig dat je voorspellingen doet / dat je (dat) voorspelt</p>	
	<p>Niet fout rekenen: Dat is helemaal niet nodig μαντεύομαι vermoeden</p>	<p>0</p>
	<p>μαντεύομαι antwoorden / een orakel raadplegen</p>	<p>0</p>
	<p>Wanneer μαντεύεσθαι op dezelfde manier onjuist is vertaald als μαντεύει in kolon 41, hier niet nogmaals aanrekenen.</p>	
43	<p>Kolon 43 (regel 421) maximumscore 2 Ἐὖ νυ τὸ οἶδα καὶ αὐτός, (Welnu,) dat/het weet ik ook zelf goed</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
44	<p>Kolon 44 (regel 421) maximumscore 2 ὁ μοι μόρος ἐνθάδ' ὀλέσθαι, dat het (nood)lot voor mij is / dat ik het (nood)lot heb / dat (het) mijn (nood)lot is hier te sterven</p> <p>Niet fout rekenen: μόρος doodslot Niet fout rekenen: ὄλλυμαι verloren gaan μόρος dood/dwaas ἐνθάδ' nu / op dit moment ἐνθάδ' hierheen ὀλέσθαι te doden</p>	0 1 0 0
45	<p>Kolon 45 (regel 422) maximumscore 2 νόσφι φίλου πατρὸς καὶ μητέρος· ver (weg) van mijn (eigen/geliefde/liefhebbende) vader en moeder</p> <p>Niet fout rekenen: νόσφι zonder νόσφι behalve / met uitzondering van φίλος vriend/echtgenoot</p>	0 0
46	<p>Kolon 46 (regel 422-423) maximumscore 1 ἀλλὰ καὶ ἔμπης οὐ λήξω maar toch zal ik niet ophouden</p> <p>Niet fout rekenen: λήξω ik houd op ἀλλά vertaald als vorm van ἄλλος Wanneer al eerder in deze vertaling, hier nogmaals aanrekenen, maar in totaal hiervoor niet meer dan 4 scorepunten in mindering brengen. λήξω niet vertaald als vorm van λήγω</p>	0 0
47	<p>Kolon 47 (regel 423) maximumscore 1 πρὶν Τρῶας ἄδην ἐλάσαι πολέμοιο·” voordat ik (aan) de Trojanen de/hun strijdlust ontnomen heb / zal hebben</p> <p>Niet fout rekenen: πρὶν ἄδην ἐλάσαι πολέμοιο voordat ik de strijdlust ontnem Niet fout rekenen: Τρῶας van de Trojanen πρὶν niet vertaald als voegwoord</p>	0

Bronvermeldingen

- tekst 1 Homerus, Ilias 5.283-296, vertaling Imme Dros, Homeros Ilias, Amsterdam 2015
- tekst 2 Homerus, Ilias 16.801-822
801-804: P. Lateur, Homeros, Ilias, Wrok in Troje, Amsterdam 2010
- tekst 3 Homerus, Ilias 16.851-867
- afbeelding 1 J. Lydgate, Troy Book, ca. 1457-60, The British Library, Royal MS 18D II,f66v;
http://www.bl.uk/manuscripts/Viewer.aspx?ref=royal_ms_18_d_ii_f066v (bekeken op 15 september 2021)
- tekst 4 Homerus, Ilias 22.188-225
- afbeelding 2 W.H. Roscher, Ausführliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie, 1142b;
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Memnon_vs_Achilles_RII1.png (bekeken op 15 september 2021)
- tekst 5 Homerus, Ilias 19.408-423
- vraag 13 Imme Dros, Ilios, het verhaal van de Trojaanse oorlog, Amsterdam 1999